

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 15. oktobar 2021. godine
Br.ref.:RK 1868/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 67/20

Podnosilac

**KOSOVSKA KOMPANIJA ZA DISTRIBUCIJU I SNABDEVANJE
ENERGIJOM
KEDS D.D**

**Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda
Ac.br.1674/2019 od 18. decembra 2019. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Kosovska kompanija za distribuciju i snabdevanje energijom KEDS D.D (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa Arbër Krasniqi, glavni pravi savetnik podnosioca zahteva.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Ac.br. 1674/2019 Apelacionog suda od 18. decembra 2019.
3. Osporenu odluku podnosioci zahteva je primio 31. decembra 2019 godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su po tvrdnji podnosioca zahteva povređena njegova prava garantovana članom 3 [Jednakost Pred Zakonom], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje], Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 4, člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 22. aprila 2020. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 19. maja 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekim Sejdiu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka Nimanj (predsedavajuća), Bajram Ljati i Nexhmi Rexhepi.
8. Dana 9. juna 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva, istim obaveštenjem Sud je zatražio od pravnog zastupnika podnosioca zahteva i podnosioca zahteva da sudu dostave ovlašćenje za zastupanje.
9. Dana 12. juna 2020. godine, podnosilac zahteva je dostavio sudu ovlašćenje za zastupanje potpisano od strane generalnog direktora podnosioca zahteva.
10. Dana 15 juna 2020 Sud je obavestio Apelacioni sud i Kancelariju državnog tužioca o registraciji predmeta i prosledio kopiju zahteva istima.
11. Dana 15 juna 2020 Sud je zahtevao od osnovnog suda u Prizrenu da mu dostavi povratnicu kako bi sud utvrdio datum prijema osporene presude.
12. Dana 22. juna 2020. godine, Osnovni sud u Prizrenu je priložila Sudu potvrdu o uručenju presude [Ac.br.1674/2019] Apelacionog suda, sa datumom uručenja od 31. decembra 2019. godine.

13. Dana 25. maja 2021. godine, na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 9. (Prevremeni istek mandata) Zakona i pravila 7 (Ostavka na dužnost sudije) Poslovnika o radu, sudija Bekim Sejdiu je podneo ostavku na mesto sudije pred Ustavnim sudom.
14. Dana 27. maja 2021. godine, predsednica Suda, Arta Rama–Hajrizi, je odlukom br. KI67/20, imenovala sudiju Safet Hoxha za sudiju izvestioca umesto sudije Bekima Sejdiu nakon njegove ostavke.
15. Dana 9. septembra 2021. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

16. Dana 11. maja 2016. godine, podnosilac zahteva je [odlukom br. 3903] zbog dostignutog starosnog doba, penzioniso radnika S.L. (u daljem tekstu: S.L.).
17. Dana 22. decembra 2016 godine. radnik S.L je podnosiocu podneo zahteva za isplatom 3 (tri) plata u ime pratećih plata za penziju, kao što se predviđa članom 53. Opštim kolektivnim sporazumom Kosova.
18. Dana 23. decembra 2016. godine, podnosilac zahteva je [odlukom br. 11526] odbio zahtev radnika S.L, obrazazući da podnosilac zahteva nije potpisnik Kolektivnog sporazuma a niti je član neke od institucija potpisnika Kolektivnog sporazuma od 2014. godine.
19. Dana 3. maja 2018. godine, S.L je pred Osnovnim sudom u Prizrenu (u daljem tekstu: Osnovni sud), podneo tužbeni zahtev kojim je od podnosioca zahteva tražio isplatu 3 (tri) mesečne plate u ime pratećih plata za penziju.
20. Dana 11. februara 2019. godine, Osnovni sud je [presudom C.br.641/18] usvojio tužbeni zahtev S.L i obavezao je podnosioca zahteva da S.L isplatu naknadu u visini 3 (tri) mesečne plate u ime pratećih plata za penziju. U obrazloženju Osnovnog suda se između ostalog navodi: *„U konkretnom slučaju, od stranaka nije sporno da je tužitelj radio kod tužene i da je zbog ispunjenja uslova predviđenih važećim zakonodavstvom, postignutim starosnim penzionisanjem, došlo i do prekida radnog odnosa, već je sporno, po tuženoj stranki, obaveza za plaćanje 3 (tri) pratećih plata prilikom penzionisanja zaposlenog, kao što se predviđa članom 53. Opštim kolektivnim sporazumom Kosova (OKSK), pošto poslodavac, u ovom slučaju KEDS, nije potpisnica ovog sporazuma. U smislu člana 52. Opšteg kolektivnog sporazuma, zaposleni prilikom penzionisanja uživa pravo na prateću isplatu u visini od tri mesečnih plata koje je dobio u zadnja tri meseca. U konkretnom slučaju, tužitelju je odlukom br. 3903 od 11.05.2016. god. prekinut radni odnos pošto je ispunio starosnu dob od 65 godina, tužitelj je ostvario osnovnu platu u iznosu od 390,00 €. Tako da u smislu gore navedenog člana, sud prihvata zahtev da se od tužene strane tužitelju, za tri zadnje plate, isplati ukupan iznos kao u izreci ove presude. Sud je ocenio navod tužene strane da tužena nema obavezu po Opštem kolektivnom sporazumu. Međutim za Sud ovaj navod je neosnovan upravo iz činjenice što u uvodu Opšteg kolektivnog sporazuma za poslodavce, a u ovom slučaju i za KEDS, potpisnice kolektivnog sporazuma su Organizacija poslodavaca i Privredna komora Kosova. Dok u smislu člana 2., stavova 1. i 3. Opšteg kolektivnog sporazuma, odredbe ovog sporazuma su*

obavezujuće i za privatni sektor a takođe važe i za poslodavce sa stranim državljanstvom, koji obavljaju delatnost na Kosovu. U konkretnom slučaju, ove odredbe su obavezujuće i za KEDS, pošto, osim što je preduzeće sa stranim državljanstvom i to nakon privatizacije jedinice distribucije električnom energijom, ista pripada i privatnom sektoru.”.

21. Dana 8. marta 2019. godine na presudu [C.br.641/18] Osnovnog suda podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu zbog, *“ suštinskih povreda odredaba ZPP-a.nepotpunog i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja, i pogrešne primene materijalnog prava“.*
22. Dana 18. decembra 2019. godine, Apelacioni sud je [presudom Ac.br. 1674/19] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i istovremeno potvrdio presudu prvostepenog suda. U obrazloženju presude, Apelacioni sud je, između ostalog, naveo: (i) *“ Članom 53. ovog Sporazuma se propisuje da: „Zaposleni u trenutku penzionisanja uživa pravo na prateću isplatu u visini od tri (3) mesečnih plata koje je dobio u tri (3) zadnja meseca“.Apelacioni sud ocenjuje da je prvostepeni sud pravično primenio odredbu iz člana 2., stavovi 1 i 3. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova po kojoj se odredbi ovog sporazuma obavezuju u privatnom, javnom i državnom sektoru kao i takođe vrede i za poslodavce i zaposlene stranog državljanstva koji obavljaju delatnost u Republici Kosovo.Apelacioni sud je primetio da se prvostepeni sud pogrešno pozivao na član 52. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, međutim po oceni Apelacionog suda ovo ne sadrži (predstavlja) pogrešnu primenu materijalnog prava, nego predstavlja tehničku grešku koja nema uticaja na sadržaj odluke, jer je sud pravično primenio odredbe ovog sporazuma koji je bio na snazi u vremenu kada se tužilac penzionisao i da je pravično obračunata naknada za tužitelja prilikom njegovog penzionisanja.“.*
23. Dana 7. februara 2020, podnosilac zahteva je na presude Osnovnog i Apelacionog suda podneo predlog državljanu tužiocu za pokretanje zahtev za zaštiti zakonitosti pred Vrhovnom sudom.
24. Dana 8. aprila 2020. godine, državni tužilac je obavestjenjem KMLC br. 65/2020 podnosioca zahteva obavestio da njegov predlog nije prihvaćen, zato što u njegovom predlogu nema dovoljne zakonske osnove za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca zahteva

25. Podnosilac zahteva navodi da je presuda [Ac.br. 1674/19] od 18. decembra 2019. godine Apelacionog suda u vezi sa presudom [C.br.641/18] od 11. februara 2019. godine Osnovnog suda u Prizrenu, doneta uz povredu njenih osnovnih prava i sloboda zagarantovane članovima 3. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Konvencije.
26. Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, podnosilac zahteva, između ostalog, ističe da (i) Podnosilac zahtev smatra da su izvršene povrede zakonskih odredbi u primeni materijalnog prava prvstepenom i drugostepenom presudom u suprotnosti sa članom 90., stav 5. Zakona o radu br. 03/L – 212 od 01. novembra 2010.; (ii) prvostepeni sud a takođe i drugostepeni sud

pogrešno primenili odredbu iz člana 52., i člana 53. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova u suprotnosti sa članom 90., stav 5. Zakona o Radu na štetu tužene.

27. Podnosilac zahteva takodje navodi i povredu član 3 Ustava ali istu ne obrazlaže niti objašnjava kako je do povrede ovog članova došlo.
28. Podnosilac zahteva od Suda traži da poništi Presudu Osnovnog suda u Prizrenu C. br. 641/2018 od 11.02.2019. god, presudu Apelacionog suda Kosova Ac. br. 1674/19 od 18.12.2019. god. kao i obaveštenje Kancelarije Glavnog državnog tužioca KMLC. br. 35/2020 od 08.04.2020. god., zbog povrede člana 3. i člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a.
29. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da njegov identitet ne objavi u javnost.

Relevantne zakonske odredbe

Ustav Republike Kosova

[...]

Član 3.

[Jednakost pred Zakonom]

- 1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.*
- 2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika.*

[...]

Član 31.

[Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

- 1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

[...]

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6

(Pravo na pravično suđenje)

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.

Opšti kolektivni sporazum Kosova

(potpisan 18.03.2014. godine i stupio na snagu 01.01.2015. godine)

[...]

Član 2 Oblast primene

1. Odredbe OKSK-a, obavezuju stranke u ovom Sporazumu u privatnom, javnom i državnom sektoru (na opštem nivou, na nivou ogranka i na nivou preduzeća).

2. Odredbe OKSK-a se primenjuju za učenike, studente i za stručno osposobljavanje.

3. Odredbe OKSK-a se primenjuju i za posloprimce i zaposlene sa stranim državljanstvom, ili bez državljanstva, koji vrše ekonomske delatnosti u Republici Kosova.

4. Odredbe OKSK-a se ne primenjuju za poslodavce ili njihove predstavnike, i za posloprimce ili njihove predstavnike, definisanih u Članu 2., stav 4, Zakona o Radu na Kosovu.

Član 3 [Primena i sveobuhvatnost]

Odredbe OKSK-a se primenjuju na celoj teritoriji Republike Kosova

Član 4

1. Odredbe OKSK-a obavezuju poslodavce koji, na bilo kakav način, vrše ekonomske, neekonomske delatnosti i civilne usluge. Kolektivni Sporazum se može sklopiti i na nivou Ogranka i Preduzeća.

2. Ogranci Sindikata neekonomskih delatnosti (civilne, javne službe i javna preduzeća), sklapaju poseban ugovor sa njihovim poslodavcima (nadležnim ministarstvima, Javne Uprave, Obrazovanja, Zdravstva, itd.), u skladu sa njihovim specifikacijama.

Član 5

OKSK važi za sve zaposlene koji rade kod poslodavaca čije je sedište na teritoriji Kosova

[...]

Član 52

Jubilarne nagrade

- 1. Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to za:*
 - 1.1. za 10 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od jedne njegove mesečne plate;*
 - 1.2. za 20 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od dve njegove mesečne plate;*
 - 1.3. za 30 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od tri njegove mesečne plate.*
- 2. Poslednji poslodavac je taj koji plaća jubilarne poklone.*
- 3. Jubilarni poklon se plaća u roku od mesec dana, nakon ispunjivanja uslova iz ovog stava.*

Član 53

Nadoknada u slučaju penzionisanja

Zaposleni u trenutku penzionisanja uživa pravo na prateću isplatu u visini od tri (3) mesečnih plata koje je dobio u tri (3) zadnja meseca.

Zakon br.03/L-212 o radu

(Od 1. novembra 2010. godine)

Član 90

Kolektivni ugovor

- 1. Kolektivni ugovor može da bude zaključen između:*
 - 1.1. organizacije poslodavaca ili njegovih predstavnika; i*
 - 1.2. organizacija posloprimalaca ili u slučaju da organizacije (sindikati) ne postoje, nekog drugog predstavnika zaposlenih;*
- 2. Kolektivni ugovor može da bude zaključen:*
 - 2.1. na nivou zemlje;*

2.2. na nivou struke;

2.3. na nivou preduzeća.

3. Kolektivni ugovor treba biti sačinjen na pismenom načinu na zvaničnim jezicima Republike Kosovo.

4. Kolektivni ugovor može da bude sklopljen za vremenski određeni period ne duži od tri (3) godine;

5. Kolektivni ugovor se odnosi na poslodavce i njihove zaposlene koji se slažu da ih kolektivni ugovor obaveže;

6. Kolektivni ugovori ne mogu da sadrže takve odredbe koje ograničavaju prava zaposlenih ili koji za posledice imaju nepovoljnije radne uslove nego one određivane sa ovim Zakonom.

7. Poslodavac stavlja na raspolaganju zaposlenima jedan primerak Kolektivnog Ugovora.

8. Kolektivni ugovor upisuje se u Ministarstvo u skladu sa uslovima i kriterima određenih sa podzakonskim stavom.

9. Za rešavanje raznih sporova na pomirljiv način i razvijanju konsultacija iz oblasti zapošlenja, socijalne zaštite i radnih ekonomskih politika od strane predstavnika poslodavaca, posloprimalaca i Vlade, u svojstvo socijalnih partnera, sa posebnim zakonskim-podzakonskim aktom osniva se Ekonomski-socijalni savet.

10. Druga pitanja socijalnog dijaloga uređuju se sa posebnim zakonskim ili pod-zakonskim stavom zavisi od postignutom sporazumu između socijalnih partnera.

Ocena prihvatljivosti zahteva

30. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.

31. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

32. Sud se takođe poziva i na stav 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje: *“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.*

33. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu pozivajući se na navodne povrede njegovih osnovnih prava i sloboda, koja važe i za pojedince i za pravna lica (vidi slučaj Ustavnog suda br. KI41/09, podnosilac zahteva: *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).
34. Sud dalje takođe razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
(Rokovi)

“ Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

35. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud primećuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Ac.br.1674/2019] Apelacionog suda od 18. decembra 2019. godine i da je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje navodi da su mu povređena, u skladu sa članom 48. Zakona i podnela je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
36. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u stavu (2) pravila 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 39 (2) posebno propisuje:

Pravilo 39
(Kriterijum o prihvatljivosti)

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

37. Gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika o radu.
38. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „*očigledno neosnovan*“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „*očigledno neosnovanim navodima*“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „*četvrtog stepena*“; (ii) navodi kategorisani „*odsustvom očigledne ili evidentne povrede*“; (iii) navodi koji su „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“; i na kraju, (iv) „*konfuzni i nejasni*“ navodi (vidi, tačnije, koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao „*očigledno neosnovan*“, i specifičnosti gore navedene četiri kategorije navoda kvalifikovani kao „*očigledno neosnovani*“, Praktični vodič ESLJP-a o kriterijumima prihvatljivosti od 30. aprila 2020. godine; deo III. Neprihvatljivost zasnovana na meritumu; A. Očigledno neosnovani zahtevi, stavovi 275 do 304).
39. U smislu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na odgovarajuće navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
40. U tom smislu, Sud prvo podseća da se okolnosti ovog slučaja odnose na zahtev penzionisanog radnika S.L podnosiocu zahteva za isplatom 3 (tri) plata u ime pratećih plata za penziju koji je podnosilac zahteva odbio. S obzirom da radnika S.L nije bio zadovoljan tim ishodom, on je podneo tužbu Osnovnom sudu, koji je prihvatio tužbeni zahtev radnika S.L i obavezao je podnosioca zahteva da radniku S.L isplatu naknadu u visini 3 (tri) mesečne plate u ime pratećih plata za penziju, ovu presudu Osnovnog suda je potvrdio Apelacioni sud. Podnosilac zahteva osporava zaključke redovnih sudova pred Sudom, navodeći (i) povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat pogrešnog tumačenja zakona, odnosno članova 52., i 53. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova u suprotnosti sa članom 90., stav 5. Zakona o Radu; i (ii) povredu članova 3, i 31 Ustava. Razmatranje navoda podnosioca zahteva, Sud će početi sa (i) njegovim navodom o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. Konvencije, deo koji se tiče navoda u vezi a pogrešnim tumačenjem zakona, kako bi zatim nastavio sa (ii) razmatranjem navoda u vezi sa povredom članova 3 Ustava i dela član 31. Ustava koji se tiče navoda o neobrazloženosti odluku.
41. Sud, u tom smislu, prvo podseća da navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. Konvencije, kao rezultat pogrešnog tumačenja

primenjivog zakona, čine kategoriju navoda, koje Sud, u skladu sa svojom sudskom praksom i praksom ESLJP-a, u principu, smatra kao „navode četvrtog stepena”.

42. U kontekstu ove kategorije navoda, Sud naglašava da je, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njegove karakteristike, koje su utvrđene u EKLJP-u (vidi u ovom kontekstu, objašnjenje u Praktičnom vodiču ESLJP-a od 30. aprila 2019. godine kroz uslove prihvatljivosti; deo I. Neprihvatljivost na osnovu merituma; A. Očigledno neosnovan zahtev; 2. "Četvrta instanca", stavovi 275 i 304), kao i načela subsidijarnosti i doktrine četvrte instance, dosledno isticao razliku između "ustavnosti" i "zakonitosti" i potvrdio da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu, koje je navodno izvršio redovni sud, osim i u meri u kojoj su se takvim greškama mogla povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom ili EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, između ostalog, slučajeve Suda: KI179/18, sa podnositeljskom zahteva: *Belgijzar Latifi*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68; KI49/19, sa podnosiocem zahteva: *Limak Kosovo International Airport SH.A., "Adem Jashari"*, rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 47; KI56/17, podnositeljka zahteva: *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i KI154/17 i KI05/18, podnosilac zahteva: *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60).
43. Sud je takođe dosledno navodio da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može oceniti same činjenice koje su dovele dotle jedan sud da donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud „četvrtog stepena“, što bi rezultiralo nepoštovanjem granica postavljenim u njegovoj nadležnosti (vidi, u tom smislu, slučaj ESLJP-a: *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i tamo korišćene reference; i vidi, takođe, slučajeve Suda: KI49/19, gore citiran, stav 48; i KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stav 61).
44. Sud, međutim, ističe da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe propisuju okolnosti pod kojima treba da se napravi izuzetak od ovog stanovišta. Kao što je gore navedeno, dok redovni sudovi imaju primarnu dužnost da rešavaju probleme oko tumačenja primenjivog zakona, uloga Suda je da obezbedi ili verifikuje da su efekti tog tumačenja u saglasnosti sa Ustavom i EKLJP-om (vidi, slučaj ESLJP-a, *Miragall Escolano i drugi protiv Španije*, presuda od 25. maja 2000. godine, stavovi 33-39; i, vidi takođe slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stav 63). U principu, takav izuzetak se odnosi na slučajeve koji rezultiraju kao očigledno proizvoljni, uključujući one u kojima je sud „očigledno pogrešno primenio zakon“ u posebnom slučaju i koji je mogao rezultirati „proizvoljnim zaključcima“ ili „očigledno neobrazložen“ za relevantnog podnosioca (za detaljnije objašnjenje u vezi sa konceptom „primena zakona na očigledno pogrešan način“, vidi, između ostalog, Vodič ESLJP-a o članu 6. EKLJP-a (građanski aspekt), od 31. avgusta 2020. godine, deo IV. Proceduralni kriterijumi; 3. Četvrti stepen; b. Delokrug i ograničenja nadzora Suda, stavovi 329-333; i slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stavovi 60 do 65 i tamo korišćene reference).
45. U tom kontekstu, Sud podseća da se u okolnostima ovog slučaja, glavni navodi podnosioca zahteva u vezi sa navodnom povredom člana 31. Ustava u vezi sa

članom 6. EKLJP-a odnose na donošenje osporene presude, odnosno presude [Ac.br. 1674/19] od 18. decembra 2019. godine Apelacionog suda u suprotnosti sa članom 90., stav 5. Zakona o Radu br.03/L-212.

46. Što se tiče ovih navoda, odnosno donošenja osporene presude u suprotnosti sa odredbama Zakona o Radu br.03/L-212, Sud prvo ističe da oni nisu precizno razjasnili i izneli na odgovarajući način činjenice o povredi ustavnih prava ili odredbi. Štaviše, Sud primećuje da su gore navedene navode o povredi Zakona o Radu br.03/L-212, razmatrali redovni sudovi.
47. U tom smislu, Sud prvo podseća da je Osnovni sud, presudom [C.br.641/18] od 11. februara 2019. godine, razmatrajući tužbeni zahtev radnika S.L , između ostalog, istakao sledeće:

“Sud je ocenio navod tužene strane da tužena nema obavezu po Opštem kolektivnom sporazumu. Međutim za Sud ovaj navod je neosnovan upravo iz činjenice što u uvodu Opšteg kolektivnog sporazuma za poslodavce, a u ovom slučaju i za KEDS, potpisnice kolektivnog sporazuma su Organizacija poslodavaca i Privredna komora Kosova.

Dok u smislu člana 2., stavova 1. i 3. Opšteg kolektivnog sporazuma, odredbe ovog sporazuma su obavezujuće i za privatni sektor a takođe važe i za poslodavce sa stranim državljanstvom, koji obavljaju delatnost na Kosovu. U konkretnom slučaju, ove odredbe su obavezujuće i za KEDS, pošto, osim što je preduzeće sa stranim državljanstvom i to nakon privatizacije jedinice distribucije električnom energijom, ista pripada i privatnom sektoru.”.

48. S druge strane, i Apelacioni sud je, presudom [Ac. br. 1674/19] od 18. decembra 2019. godine, razmotrio bitne navode podnosioca zahteva i obrazložio da je u ovom slučaju primenjiva odredbe opšteg kolektivnog sporazuma kosova, koja propisuje da zaposleni u trenutku penzionisanja uživa pravo na prateću isplatu u visini od tri (3) mesečnih plata koje je dobio u tri (3) zadnja meseca, istakavši sledeće:

“da je prvostepeni sud pravično primenio odredbu iz člana 2., stavovi 1 i 3. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova po kojoj se odredbi ovog sporazuma obavezuju u privatnom, javnom i državnom sektoru kao i takođe vrede i za poslodavce i zaposlene stranog državljanstva koji obavljaju delatnost u Republici Kosovo. Apelacioni sud je primetio da se prvostepeni sud pogrešno pozivao na član 52. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, međutim po oceni Apelacionog suda ovo ne sadrži (predstavlja) pogrešnu primenu materijalnog prava, nego predstavlja tehničku grešku koja nema uticaja na sadržaj odluke, jer je sud pravično primenio odredbe ovog sporazuma koji je bio na snazi u vremenu kada se tužilac penzionisao i da je pravično obračunata naknada za tužitelja prilikom njegovog penzionisanja.”.

49. Na kraju, Sud takođe podseća da je kancelarija glavnog tužioca , obaveštenjem [KMLC. br. 65/2020] od 8. aprila 2020. godine, razmatrajući navode podnosioca u vezi pogrešne primene zahteva obrazložila:

“Što se tiče pogrešne primene materijalnog prava, iz člana 247. 1., tačka b), mi smo ustanovili da su oba suda pravično primenili Opšti kolektivni sporazum Kosova, jer po članu 4. ovog Sporazuma: „Odredbe OKSK-a obavezuju

poslodavce koji, na bilo kakav način, vrše ekonomske, neekonomske delatnosti i civilne usluge. Kolektivni Sporazum se može sklopiti i na nivou Ogranka i Preduzeća“, dok po članu 5. ovog Sporazuma „OKSK važi za sve zaposlene koji rade kod poslodavaca čije je sedište na teritoriji Kosova“.

50. S tim u vezi, Sud smatra da su redovni sudovi, u okolnostima ovog slučaja, razmatrali i obrazložili navode podnosioca zahteva, uključujući i one koji se odnose na pogrešno tumačenje odredaba važećeg zakona. Isti su razmatrali bitne navode podnosioca zahteva i pojasnili da su (i) članovi 2. i 53. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova od 18.03.2014. primeniv u slučaju podnosioca zahteva.
51. U ovakvim okolnostima, uzimajući u obzir navode podnosioca zahteva i činjenice koje je izneo, kao i gore razrađena obrazloženja redovnih sudova, Sud smatra da podnosilac zahteva ne dokazuje i dovoljno potkrepljuje svoj navod da su redovni sudovi mogli da „primene zakon na očigledno pogrešan način“, rezultirajući "proizvoljnim" ili "očigledno neobrazloženim" zaključcima za podnosioca zahteva i shodno tome, njegovi navodi o pogrešnoj primeni i tumačenju primenjivog zakona kvalifikuju kao navodi "četvrtog stepena" i kao takvi, odražavaju navode na nivou „zakonitosti“ i nisu argumenti na nivou „ustavnosti“. Shodno tome, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.
52. S tim u vezi, kako bi izbegao nesporazume podnosilaca zahteva, Sud naglašava da „pravda“ koja se zahteva članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. Konvencije, nije „suštinska“, već „proceduralna“ pravda. U praktičnom smislu, i u principu, to se izražava u kontradiktornom postupku, gde se strane saslušavaju i postavljaju pod istim uslovima pred sudom (vidi, između ostalog, slučaj Suda, KI131/19, sa podnosiocem zahteva: *Sylë Hoxha*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. aprila 2020. godine, stav 57; i KI49/19, gore citiran, stav 55).
53. To tačnije znači da bi strane tokom pravičnog i nepristrasnog postupka trebalo da: (i) imaju mogućnost da vode postupak na osnovu načela kontradiktornosti postupka; (ii) im se pruži prilika da iznesu argumente i dokaze koje smatraju relevantnim za slučaj u različitim fazama postupka; (iii) im se garantuje da su svi argumenti i dokazi, objektivno sagledani, koji su bili relevantni za rešavanje predmetnog slučaja, bili pravilno saslušani i razmotreni od strane relevantnih sudova; (iv) da im se garantuje da su pravne činjenice i navodi u sudskim odlukama detaljno razmotreni i obrazloženi; i da im se, u skladu sa okolnostima slučaja, (v) garantuje da su postupci u celosti bili pravični i neproizvoljni (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, gore citiran, stav 29; i slučaj Suda KI131/19, gore citiran, stav 58). Sud ističe da u okolnostima ovog slučaja, podnosilac zahteva nije argumentovao da to nije slučaj.
54. Sud takođe podseća da podnosilac zahteva navodi povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. Konvencije, zbog neobrazloživosti presuda redovnih sudova i povredu člana 3, Ustava, iznoseći pred Sudom uopštene navode bez tačnog i adekvatnog razjašnjenja činjenica i navoda o povredi ovih ustavnih prava.
55. Sud podseća da već ima vrlo konsolidovanu praksu kroz koju je dosledno isticao da samo pominjanje člana Ustava, bez jasnog i adekvatnog obrazloženja kako je to pravo povređeno, nije dovoljno kao argument za aktiviranje zaštitnog mehanizma

predviđenog Ustavom i Sudom, kao institucija koja brine o poštovanju ljudskih prava i sloboda (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda KIo2/18, sa podnosiocem zahteva: *Vlada Republike Kosovo [Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja]*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. juna 2019. godine, stav 36; i KIo5/19, sa podnosiocem zahteva: *Ruzhdi Bejta*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobar 2019. godine, stavovi 30-31; vidi takođe Vodič ESLJP-a od 30. aprila 2020. godine o kriterijumima prihvatljivosti; deo I. Neprihvatljivosti zasnovana na meritumu; A. Očigledno neosnovani zahtevi; 4. Neobrazložene žalbe: nedostatak dokaza, stavovi 300 do 303).

56. U okolnostima ovog slučaja, podnosilac zahteva osim pozivanja na gore navedene članove Ustava i njihov sadržaj, a pored formulacije uopštenih navoda, nije jasno i adekvatno obrazložio kako su ovi članovi povređeni osporenim presudom. Stoga, Sud smatra da navodi podnosioca zahteva o povredi gore navedenih članova Ustava spadaju u kategoriju „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda. U smislu ove kategorije navoda, Sud je, na osnovu stava (1) (d) i (2) pravila 39 Poslovnika i svoje sudske prakse, dosledno naglašavao da su (i) strane obavezne da tačno i adekvatno razjasne činjenice i navode; kao i (ii) da dokažu i dovoljno potkrepe svoje navode o povredi ustavnih prava ili odredbi.
57. Sud, na kraju, takođe ističe da nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova samo po sebi ne može pokrenuti potkrepljeni navod o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi, slučaj ESLJP-a *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).

Zahtev za ne objavljivanje identiteta

58. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe traži, da se njegov indentitet ne objavi u javost, navodeći, „*Zato što smo kompanja koja pruža javne usluge, i može da nanese štetu prestižu (imažu) kompanije.*“.
59. S tim u vezi, Sud podseća na pravilo 32. (6) Poslovnika koje kaže „*Strane u zahtevu koje ne žele da se njihov identitet objavi u javnost će navesti i izneti dokaze, kojima se opravdavaju takva odstupanja...*“.
60. Međutim, Sud u zahtevu nalazi, da podnosilac svoj zahtev za ne objavljivanje identiteta obrazlaže samo jednim stavom, a da pri tome nije pružila ili dostavila nijedan dokaz.
61. Shodno tome, Sud zahtev podnosioca zahteva za ne objavljivanje identiteta odbacuje kao neosnovan.

Zaključak

62. Shodno tome, na osnovu gore navedenog i uzimajući u obzir posebne karakteristike slučaja, navode podnosioca zahteva i činjenice koje je on izneo, Sud, zasnivajući se i na standarde utvrđene u svojoj sudskoj praksi u sličnim slučajevima i sudskoj praksi ESLJP-a, utvrđuje da navodi podnosioca zahteva o povredi (i) člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. konvencije, kao rezultat pogrešnog tumačenja važećeg zakona u okolnostima njegovog slučaja, predstavljaju navode „*četvrtog stepena*“;

dok (ii) o povredi članova 3 Ustava, i 31 Ustavu vezi za ne obrazloženom odlukom. čine „nepotkrepljene ili neobrazložene“ navode i kao takvi, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud Republike Kosovo, u skladu sa paragrafom 7 člana 113 Ustava, članom 47 Zakona kao i u skladu sa pravilima 32. (6), 39 (2) i 59 (2) Poslovnika o Radu, dana 9 septembra 2021. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

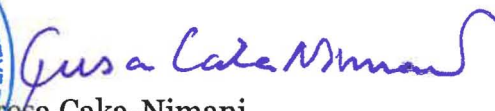
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za neobjavljivanje indentiteta;
- III. DA DOSTAVI OVU odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
i
- V. Ovo Rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani